

HALÁSZ PÁL dr.:

Községi gazdálkodásunk alapelveit meg kell újítani

Nagy érdeklődés előzte meg a Magyar Kommunista Párt Községpolitikai Akadémiájának pénteki előadását, amelyet

dr. Halász Pál főjegyző,

az ipari és kereskedelmi ügyosztály helyettes vezetője „Községi gazdálkodás” címen tartott az új városháza közgyűlési termében.

— Előadásom célja, hogy rávilágítsak a mult községi gazdálkodásának jellegzetességére, ismertessem a felszabadulás óta bekövetkezett változásokat és vázoljam a fejlődés irányát és perspektíváit — kezdte előadását dr. Halász Pál.

Bevezetőben Gerő Ernő közlekedésügyi miniszternek, a M. K. P. politikai akadémiáján „Nemzetgazdaságunk szerkezeti változásai és jövője” címen elhangzott előadására hivatkozott.

„Magyarország nem a kapitalista úton halad többé, mert átlépte Rubikont, a polgári és népi demokrácia között.

Az új demokratikus népi Magyarország állami, közületi, szövetkezeti és gazdasági szektorainak jellege, elvileg különbözik a régi Magyarország formailag hasonló szektoraitól. Ez azt jelenti, hogy függetlenül e különféle szektorok formai fejlettségétől, valamennyien és együttesen már nem a régi kapitalista gazdaság alkatelemei, hanem egy új, nem kapitalista, lényegileg szocialista, bár még nem következetesen szocialista gazdasági rendszer alapjait adják — idézte a miniszter szavait.

— A községi gazdálkodás a gazdasági élet közületi szektorába tartozik, amelynek analízise Budapest gazdálkodásán keresztül ismertetem.

Budapest az ország egyetlen nagy városa, költségvetése az állami költségvetésnek 1/4-e és a 3 éves terv 125 millió forintot januári programjának 1/5-ét a főváros fordította újjáépítésre és beruházásra.

Egy ilyen nagyterjedelmű közületi gazdálkodás lényegbevágó gazdasági jelentőséggel bír. A modern nagyváros nemcsak igazgat, hanem termel, vásárol, elad és eloszt. Nem azért ilyen széles a tevékenysége, mert ez lenne a közigazgatás feladata, hanem mert a kapitalista gazdálkodás törvényszerűségei erre fokozatosan rákényszerítették. A gazdálkodás mai fokán a község nem csak közigazgatási, hanem közgazdasági értelemben is gazdálkodik. A főváros évi költségvetésében a közigazgatás kiadásai 442 millió forintot tesznek ki, ugyanakkor az intézmények, az üzemek és részvénytársaságok költségvetésében 1.171.500.000 Ft-ot irányoznak elő.

Budapest községi gazdálkodása multjának ismeretése során rámutatott a Bárczy István polgármesterségéhez fűződő korszak és az 1919-es ellenforradalmat követő Wolfista kurzus községi gazdálkodásának jellegzetességeire.

— A magyarországi kapitalizmus fejlődése Budapesten a gazdasági életnek nagyfokú centralizációját hozta létre. A főváros községi gazdálkodása ezzel a centralizációval párhuzamosan terebélyesedett és a községi üzemek megalakításának egész sorát tette szükségessé. A Megyeri Vízművek 1904-ben épült, az Elektromos Műveket 1912—14 között fokozatosan községesítették, a Gázműveket 1914-ben önállósították az osztrák érdekeltségtől. A Bárczy-korszak építő és városfejlesztő tevékenysége mellett is

jellemző e periódus burzsoá és kizsákmányoló jellege,

ami a korszak bukásakor egy 270 millió aranykorona értékű, nagyobbrészt külföldi kölcsön hátrahagyásával jelentkezett. A Wolf-éra beruházásai is a külföldi kölcsönökre támaszkodtak, ezt a korszakot a Vásárpénztár bukása, továbbá a Wolf-féle pártkassza köz-

pénzen való támogatása jellemezte. Ez a kor volt az, amikor minden bürokrata azt érezte, hogy sarkantyúval és minden adófizető úgy érezte, hogy nyereggel a hátán jött a világra. Közös vonása volt a két politikai korszaknak, akár polgári demokratikus, akár reakciós klerikális volt a vezetés, hogy nem változott a gazdálkodás kapitalista jellegén.

— Ellenkezően, a községesítés lényegében a kapitalista gazdálkodás alátámasztására történt. Csökkentette a kapitalisták rezsijét, növelte hasznukat és az üzemek deficitjét a dolgozókkal fizettette meg. Ezért kellett a tarifákat állandóan emelni.

A magyar gazdasági életben végbement minőségi változás a főváros községi gazdálkodásában is új fejezetet jelent.

A főváros községi gazdálkodása egy tervszerű közösségi gazdálkodásnak lett része és egyik tényezője annak a szektornak, amelyek együttvéve szocialista gazdálkodásunk alapját alkotják.

— A nagyferenci, illetve fővárosi vonatkozásban a kovágói rezsim hátráltatta a főváros gazdálkodásának átalakulását. Kovágóék politikája a kisgazda szélsőjobboldalra támaszkodott és baráti szövetségest talált a szocialdemokrata párt jobbszárnyán. Ezek az elemek azt akarták bizonyítani, hogy éppen a döntő átalakulást elokészítő szervek akadályozzák a községi gazdálkodás fejlődését, ugyanakkor fantasztikusabbnál fantasztikusabb tervekkel igyekeztek a reális fejlődést hátráltatni.

A kovágói rezsim alatt a reakció a községi gazdálkodásra, mint az ellenforradalom biztos bázisára tekintett.

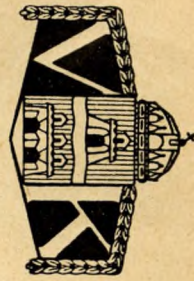
— Ezt a helyzetet felszámoltuk. Az adminisztráció bevonásával elkészítettük a főváros első tervszerű költségvetését az 1947/48. évre. Ez a költségvetés a takarékoság elvét alkalmazta és bebizonyította, hogy deficitmentesen is lehet gazdálkodni. Ezzel egyúttal a 3 éves terv megalkotását is lehetővé tettük. Irányítása a Fővárosi Tervhivatalra hárul, de üzemi vonalon az országos tervbe is bekapcsolódunk. Az időközben rendszeresített Gazdasági értekezlet feladata, hogy a főváros gazdálkodásában az egységes vezetést biztosítsa. Az új költségvetési évben az anyaggazdálkodás megszervezésével az egész községi gazdálkodást racionalizáljuk. Az adott viszonyok között az üzemi deficit kérdése a legégetőbb probléma s ez nem oldható meg költségvetési manőverrel. Gyökeres intézkedésre van szükség. Költségvetési téren rá kell térni az ipari számlakeret rendszerére és jöközni kell a munka hozamot. Ez a kapukon beüli munkanélküliség megszüntetésével érhető el közigazgatásban és az üzemekben egyaránt. Ennek érdekében újabb és újabb munkalehetőségeket kell teremteni.

— Gazdasági célkitűzéseink megvalósításának politikai előfeltétele a Nemzeti Függetlenségi Front politikájának követése a városházán.

Alapja a munkásegység megszilárdítása és az öncélú várospolitizálás megszüntetése.

Kapcsolatunkat a nemzetgazdaság egészével kell szorosra fűznünk. Meg kell nyitnunk községi gazdálkodásunk új fejezetét — fejezte be előadását dr. Halász Pál — a népi Magyarország gazdálkodásának szocialista alapjain, a szocialista Magyarország megteremtéséért.

A nagyszerű előadáshoz dr. Beliczay Imre pénzügyi tanácsnok és Halász Alfréd országgyűlési képviselő szót hozzá. A hozzászólásokat következő számunkban részletesen ismertetjük.

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Szerző: <i>Halász Pál dr.</i>		Cím: <i>Községi gazdálkodásunk alapelveit meg kell újítani</i>		Forrás: <i>Fővárosi Napló</i>	
				(Hely)	(Idő)
1948. február		(Köt. v. filz.)		(Oldal)	
Tárgy: <i>352.</i>		Hely: <i>1948. n.</i>		Személy: <i>1948. n.</i>	
Helyszám		Osztalvnyozás		Szekétfővárosi Helynyomda 1926 — 8891	